

DEDINA ROKA 2023

- Ministerstvo životného prostredia SR •
- Slovenská agentúra životného prostredia •

Slovo na úvod

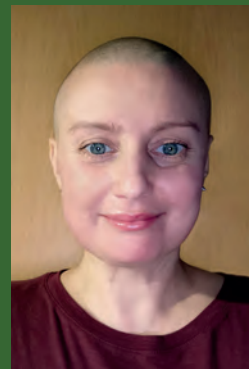
Do dvanásteho ročníka národného ocenenia Dedina roka sa prihlásilo symbolicky dvanásť slovenských obcí. Dedina roka má dlhú tradíciu, je vyhlasovaná od roku 2001 Ministerstvom životného prostredia SR a Slovenskou agentúrou životného prostredia. Už viac ako dve dekády je aj týmto spôsobom vyzdvihovalý vidiek a krása našich regiónov ako dôležitá a nezanedbateľná súčasť Slovenska. Aj keď tento ročník nebol taký silný ako predchádzajúce, priniesol veľmi zaujímavú zostavu obcí, ktoré stojí za to navštíviť. Na Slovensku prechádzajú momentálne všetky samosprávy neľahkým obdobím, po pandémie prišla vysoká inflácia, likvidačná cena energií i ďalšie krízy. Všetky tieto negatívne okolnosti sa preto potrebujú vyvážiť niečím pozitívnym a účasť v Dedine roka tým nepochybne je. Toto národné ocenenie je výnimočným priestorom na prezentáciu slovenských obcí, ktoré sa starajú nielen o svoje prostredie, ale aj o rozvoj vlastných tradícií a kultúry. Je tiež príležitosťou na nadviazanie nových kontaktov, výmenu skúseností či inšpiráciu do ďalšieho rozvoja. Od vzniku Dediny roka si takúto možnosť prezentácie nenechali ujsť desiatky obcí zo všetkých kútov Slovenska.

Súčasný laureát Dediny roka 2023 – kysucká obec Korňa preukázala podľa národnej hodnotiacej komisie najkomplexnejšie naplnenie princípov a požiadaviek hodnotených oblastí. Jej výnimočná poloha v CHKO Kysuce je umocnená unikátnymi odľahlými osadami, ktorých je celkom 36. Práve zachované osadové osídlenie v Korní bolo inšpiráciou pre vznik marketingovej značky regionálnej organizácie cestovného ruchu Kysuce, kraj osád. V Korní môžete navštíviť vyhliadkovú lavičku nad centrom obce, známe mariánske pútnické miesto Živčáková, detský náučný chodník, náučný chodník Bylinková lekáreň, ale aj obecnú včelnicu. O histórii a kultúre predkov hovorí Múr histórie postavený v centre obce a Pamätný cintorín obetí hladomoru. Obec má prírodnú zaujímavosť - miestnu raritu Korniansky ropný prameň a mnoho iných zaujímavostí. Okrem cestovného ruchu rozvíja Korňa aj spoluprácu s miestnymi spolkami a podnikateľskými subjektmi, pričom realizuje množstvo projektov zameraných na zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov obce, zvyšovanie kvality životného prostredia, prevenciu kriminality a odpadové hospodárstvo. Realizuje množstvo projektov na národnej i medzinárodnej úrovni. Okrem Korne, ktorej udelila národná hodnotiacia komisia prestížny titul Dedina roka 2023 a získala právo v budúcom roku reprezentovať Slovenskú republiku v súťaži o 18. Európsku cenu obnovy dediny, si ocenenie prevezme aj ďalších sedem obcí. Spolu s Korňou sa na európskej úrovni predstaví aj obec Čičmany, prvýkrát tak Slovenská republika nominuje do európskej súťaže dve obce.

Tento priestor by som rada využila aj na poďakovanie vyhlasovateľom a partnerom Dediny roka, generálnemu partnerovi, mediálnym a reklamným partnerom, členom národnej hodnotiacej komisie, odborným hodnotiteľom, spravodajcom a všetkým mojim spolupracovníkom, ktorí zabezpečovali úspešný priebeh 12. ročníka Dediny roka.

Zároveň chcem popriať všetkým obciam zapojeným do národného ocenenia, aby pokračovali v aktivitách obnovy, rozvoja a pociťovali podporu vlády, spoločenských organizácií, ale najmä ľudí, ktorí na vidieku žijú a tým ho vytvárajú. Oceneným obciam v mene usporiadateľov blahoželám a prajem si, aby táto publikácia bola pre všetky obce Slovenska inšpiráciou a povzbudením do ich ďalších rozvojových aktivít.

Zlatica Csontos Šimoňáková
manažérka Dediny roka

Dedina roka v Programe obnovy dediny na Slovensku

Neoddeliteľnou súčasťou samotnej filozofie Programu obnovy dediny je aj prezentácia dosiahnutých výsledkov v oblasti starostlivosti o vidiek, konkurencieschopnosti, výnimočnosti a schopnosti slovenských dedín prinášať inovatívne spôsoby riešenia do procesu starostlivosti o svoje prostredie. Už v roku 1990 Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) zorganizovalo prvý ročník súťaže o Európsku cenu obnovy dediny.

Národnou formou tejto súťaže je národné ocenenie Dedina roka, ktorú Slovenská republika organizuje úspešne už od roku 2001. Jej cieľom je prezentovať úspechy, výnimočnosť slovenskej dediny a tvorivej práce jej predstaviteľov a obyvateľov na rozvoji ich domova a povzbudzuje ich do ďalších aktivít. Zdôrazňuje tradície a rozmanitosť kultúry a krajiny vidieckych regiónov, poukazuje na snahu slovenských dedín priblížiť sa obnove obcí na európskej úrovni. Hlavnou myšlienkou ocenenia je zachovanie tváre a duše slovenskej dediny.

Dedina roka zároveň upriamuje pozornosť verejnosti a politikov na fakt, že vidiecky priestor je podstatnou a nezanedbateľnou súčasťou Slovenska, a na snahu predstaviteľov vidieka upevniť jeho postavenie v politike a spoločnosti.

Národného oceňovania Dedina roka sa môže zúčastniť každá obec Slovenskej republiky bez štatútu mesta, ktorá dokáže prezentovať vynikajúce a príkladné aktivity, iniciatívy uskutočnené v procese obnovy dediny a v zmysle udržateľného rozvoja vidieka.

Do 12. ročníka Dediny roka, ktorého vyhlasovateľmi boli Ministerstvo životného prostredia SR a Slovenská agentúra životného prostredia, sa prihlásilo dvanásť obcí. Generálnym partnerom Dediny roka bola COOP Jednota Slovensko, spotrebné družstvo, a organizátorom Slovenská agentúra životného prostredia. Záštitu nad Dedinou roka 2023 prevzal minister životného prostredia Ján Budaj.

Petrovce

Kaluža

Predmet a zameranie hodnotených oblastí

Obce zapojené do Dediny roka musia prezentovať komplexne vykonávaný rozsah obnovy dediny v hodnotených oblastiach, pričom ciele by nemali byť plnené iba samosprávou, ale aj ďalšími partnermi. V rámci hodnotenia sú dediny posudzované na základe nasledujúcich okruhov hodnotiacich kritérií:

VŠEOBECNÉ OBLASTI HODNOTENIA

Cestovný ruch v obci, atraktivita a marketing, ponuka obce pre návštevníkov, prírodné a kultúrno-historické podmienky, rekreačné lokality, náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, oddychové miesta, iné atrakcie; špecifiká, pohostinnosť, existencia zariadení cestovného ruchu a ich ponuka, súčinnosť obce a poskytovateľov služieb, využitie prvkov miestneho koloritu, členstvo v združeniach cestovného ruchu, prístup k informáciám a ich kvalita, propagácia, vzájomná spolupráca obce a jej obyvateľov, podmienky pre život, spolková, klubová a záujmová činnosť skupín, kultúrno-spoločenské a športové podujatia počas roka, výchova, vzdelávanie a osвета, sociálna a zdravotná starostlivosť, komunikácia a práca s ľuďmi s dôrazom na marginalizované skupiny, migrácia, používanie informačných kanálov, zapojenie občanov do aktivít obce.

DEDINA AKO HOSPODÁR

Charakterizuje ju prítomnosť obecných podnikov, súčinnosť poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a obce, ekologicky únosné a racionálne využívanie a zaobchádzanie s miestnymi zdrojmi, surovinami a ich využitie vo výrobe, prechod z používania fosílnych zdrojov na obnoviteľné zdroje energie, podpora obce v oblasti pestovania, chovateľstva a ovocinárstva, predaja z dvora, remesiel, vytváranie podmienok v obci na zvyšovanie zamestnanosti, podpora miestnych podnikateľov, inovácie v oblasti hospodárstva.

DEDINA AKO MAĽOVANÁ

Je taká, ktorá sa stará o harmonický obraz dediny, celoplošný a rovnomerný rozvoj obce a jej infraštruktúry,

systematický rozvoj obce v súlade so strategickými dokumentmi obce, vzhľad obce a čistota v obci, čitateľný prejav stavebného poriadku s rešpektovaním znakov tradičnej regionálnej architektúry v novej výstavbe, súlad starého s novým, rozsah, spôsob a charakter obnovených objektov, tvorbu a využívanie verejných priestranstiev; ochranu prírody a krajiny, biologicky a ekologicky cenné lokality, ochranu a tvorbu krajínotvorných prvkov, vodu v krajine, jej zadržiavanie, protipovodňové opatrenia, opatrenia na zmierňovanie negatívnych dôsledkov zmeny klímy a adaptáciu na ne, podporu a využívanie technológií šetrných k životnému prostrediu, údržbu verejnej zelene, ochranu pôvodného genofondu, environmentálnu výchovu.

DEDINA AKO KLENOTNICA

Posudzuje sa v rámci uchovávania, ochrany a starostlivosti o hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo (kultúrno-historické objekty, historické krajinné a sídelné štruktúry, tradičné ľudové zručnosti, etnografické prejavy, folklór), starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru, atmosféru a originalitu, tvorivosť a lokálpatriotizmus.

DEDINA AKO PARTNER

Charakterizuje ju vízia obce, vytváranie partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni, strategické dokumenty, metódy budovania partnerstiev, plány, projekty do budúcnosti, využívanie moderných a inteligentných technológií, modernizácia obce, aplikácie, webstránky na zlepšenie vzťahov v komunite a vzájomnej spolupráce, projekty energetickej sebestačnosti, sponzorská činnosť, účasť laickej a odbornej verejnosti v plánovacích procesoch, medzinárodná spolupráca, výmena skúseností, projekty realizované v partnerstvách.

2023

Hodnotenie obcí prihlásených do Dediny roka

Prihlásené obce hodnotili členovia Národnej hodnotiacej komisie (ďalej len „komisia“), zloženej zo zástupcov vyhlasovateľov a partnerov Dediny roka.

Hodnotenie prebiehalo na dvoch úrovniach. Počas mesiacov máj až jún 2023 navštívila komisia všetky obce a na základe vstupných informácií z prihlášok, ktorých súčasťou je aj formulár oblasti hodnotenia, trojhodinovej prezentácie obcí, počas ktorej museli čo najlepšie predstaviť svoju obec, formulovala svoje závery z hodnotenia. Záležalo na invencii obcí, akú formu prezentácie zvolili, čo všetko komisii ukázali, či angažovali miestne spolky, združenia, iniciatívy, poslancov či podnikateľov, ako navzájom spolupracujú a akým smerom posúvajú svoje obce.

Po návšteve všetkých obcí a spracovaní hodnotiacich formulárov sa koncom júla 2023 uskutočnilo záverečné rokovanie Národnej hodnotiacej komisie, na ktorom boli na základe údajov z prihlášok, výjazdov v obciach, hodnotenia v skupinách, prezentácií a spoločných návrhov členov komisie udelené ocenenia v jednotlivých kategóriách a bol určený laureát.

Do hodnotenia vstupujú kritériá udržateľnosti, koncepcnosti, schopnosti prezentovať sa, ojedinelosti a originality prístupov, myslenia obyvateľov, riadenia samosprávy, ale aj súladu s hodnotiacimi kritériami súťaže o Európsku cenu obnovy dediny.

Veľké Ripňany

Vinosady

Čičmany

Necpaly

Členovia Národnej hodnotiacej komisie 2023

Zlatica Csontos Šimoňáková

Lucia Thumová

Silvia Čiaková

Mária Mojžišová

Mária Čuchtová

Slávka Lenčešová

Silvia Martišová

Lucia Dítmarová

Lucia Kovačičová

Dominika Príbelová

Tatiana Harsová

Mária Behanovská

Zoltán Balko

Vladimír Čambor

Ministerstvo životného prostredia SR

Ministerstvo životného prostredia SR

Slovenská agentúra životného prostredia

Slovenská agentúra životného prostredia

Spolok pre obnovu dediny

Združenie miest a obcí Slovenska

COOP Jednota Slovensko, s. d.

Národné osvetové centrum

Ministerstvo dopravy SR

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Vidiecky parlament na Slovensku

Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu

starosta obce Kláštor pod Znievom, víťaz Dediny roka 2021

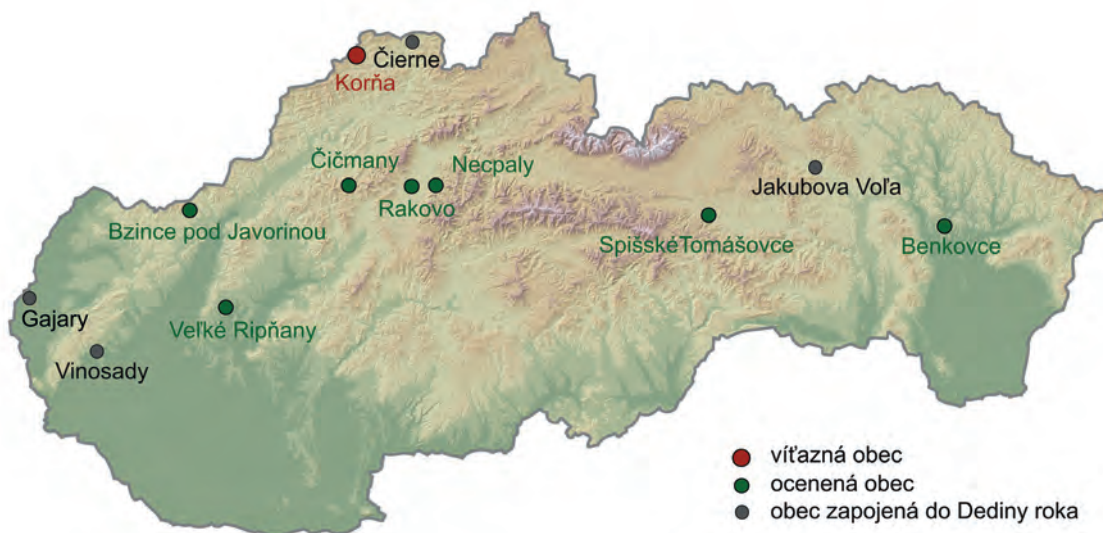
2023

Obce zapojené
do Dediny roka 2023

Benkovce
Bzince pod Javorinou
Čičmany
Čierne
Gajary
Jakubova Voľa
Korňa
Necpaly
Rakovo
Spišské Tomášovce
Vinosady
Veľké Ripňany

Obce zapojené do Dediny roka 2023

Korňa

Čierne

Jakubova Voľa

Benkovce

Výsledky Dediny roka 2023

Dedina roka 2023

Korňa (okres Čadca)

Dedina ako hospodár

Veľké Ripňany (okres Topoľčany)

„Za aktívne získavanie a využívanie finančných zdrojov z projektov pre neustále zvyšovanie kvality života obyvateľov obce.“

Dedina ako partner

Spišské Tomášovce (okres Spišská Nová Ves)

„Za dlhodobé rozvíjanie medzinárodných, regionálnych a lokálnych partnerstiev s dôrazom na spoluprácu všetkých skupín obyvateľstva obce.“

Dedina ako maľovaná

Rakovo (okres Martin)

„Za dlhodobé udržiavanie harmonického obrazu dediny pri obnove budov, verejných priestranstiev a pri tvorbe prvkov drobnej architektúry.“

Dedina ako klenotnica

Čičmany (okres Žilina)

„Za citlivý a rešpektujúci prístup k zachovávaní hmotného aj nehmotného kultúrneho dedičstva s odkazom pre budúce generácie.“

Cena generálneho partnera COOP Jednota Slovensko, s. d.

Bzince pod Javorinou (okres Nové Mesto nad Váhom)

„Za všestranný a komplexný rozvoj obce, intenzívnu spoluprácu na všetkých úrovniach a zachovávanie odkazu Ľudmily Podjavorinskej.“

Cena Ministerstva životného prostredia SR

Necpaly (okres Martin)

„Za existenciu a udržiavanie unikátnych prírodných zdrojov a výnimočný prístup k využívaniu obnoviteľných zdrojov energie.“

Mimoriadna cena Národnej hodnotiacej komisie

Benkovce (okres Vranov nad Topľou)

„Za ekonomické ozdravovanie obce a príkladný komunitný život jej obyvateľov.“

2023

Okres: **Čadca**
Počet obyvateľov: **1960**
Rozloha: **23,55 km²**
www.korna.sk
Starostka:
Marianna Bebčáková

*V tej rodnej dedinke dobre bývať
a na rodný domček si spomínať.
Ten mój je zo všetkých najpeknější,
tam sa vždy cítim najšťastnejší.*

*Tá naša chalúpka nízka, malá
v nej ma moja mamka vychovala.
Maličké oblôčky, dvor ako dlaň
srdce sa robúši, keď myslím naň.*

*Tu našu chyžôčku máme radi,
Bojnický zámok ju nenahradí.
Maličká záhradka v nej samý kvet,
nedám si ju nedám za celý svet.*

Korňa

Dedina roka 2023

Korňa sa rozprestiera v rázovitej oblasti Kysuckých Beskýd na severozápade regiónu Kysuce, na úseku približne dva kilometre hraničí s Českou republikou. Najväčšiu časť územia Korne zaberajú lesné pozemky. Časť obyvateľstva žije v odľahlejších osadách. Jednotlivé cestičky a chodníky vedú nielen z obce, ale aj pomedzi osady, ktorých je 36. Práve zachované osadové osídlenie v Korni bolo inšpiráciou pre vznik marketingovej značky regionálnej organizácie cestovného ruchu Kysuce, kraj osád. Všetky osady sú označené originálnym jednotným značením – drevený domček s okienkom v tvare srdca a názvom osady s jej nadmorskou výškou. Obec spravuje 82 kilometrov miestnych komunikácií, ktoré takisto možno využívať na turistické účely. Viac ako 10 ubytovacích a stravovacích zariadení v obci určených pre návštevníkov poskytuje kvalitné služby a štandard. Na území mesta Turzovka sa nachádza známe mariánske pútnické miesto Živčáková, ku ktorému vedie komunikácia pre motorové vozidlá jedine z Korne. Mnoho obyvateľov obce zamestnáva práca s drevom, z ktorého vyrábajú drobné obecné stavby, autobusové zastávky, lavičky, stojany, rámy na informačné tabule a značenie. Miestne drevo bolo využité aj na zhotovenie detského náučného chodníka, náučného chodníka Bylinková lekáreň, vyhladkovej lavičky nad centrom obce a obecnej včelnice. O histórii a kultúre predkov, ako aj

o využívaní darov prírody hovorí Múr histórie, postavený v centre obce, a Pamätný cintorín obetí hladomoru. Obec ma prírodnú zaujímavosť - miestnu raritu Korňanský ropný prameň s výverom ľahkej ropy, prameň je prírodnou pamiatkou v zozname prírodných pamiatok CHKO Kysuce. Na severnom okraji chotára sa nachádza pôvodný veterný mlyn, považovaný za technický unikát, slúžil na mletie múky aj v tejto hornatej oblasti. Veľmi známe sú lokálne produkty korňanský čaj, vyrobený zo zmesi lokálnych bylín, a korňanský medovník, ktorý začala piecť miestna cukrárska výroba. O výchovu a rozvoj detí sa v obci stará materská a základná škola. Základná škola získala v roku 2020 titul Zelená škola. Korňa úzko spolupracuje aj s miestnymi spolkami a podnikateľskými subjektmi, pričom realizuje množstvo projektov zameraných na zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov obce, zvyšovanie kvality životného prostredia, prevenciu kriminality a odpadové hospodárstvo. Pre prílev mladých rodín obec zabezpečila výstavbu dvoch nájomných bytových domov. Prostredníctvom domáчих a medzinárodných partnerstiev realizuje aj projekty, ktorých výsledkom sú kultúrne a spoločenské podujatia. Korňa je moderná obec so všestranným rozvojom, podporou mladých rodín, duchovnou a kulinárskou kultúrou. Je však aj obcou, ktorá ctí svoju históriu, predkov, tradície a aktívne pracuje na svojom rozvoji.

2023

Okres: **Topoľčany**
Počet obyvateľov: **2136**
Rozloha: **23,68 km²**
www.velkeripnany.sk
Starosta:
Jozef Krištof

Mama

*Viem kde je ten kraj,
tam vraj spáva má,
tam sa neplazí,
k modlám peňazí,
tam nemusíš bdieť,
tam zlých ľudí niet,
skrátka všetko naj,
viem kde je ten kraj.*

*(pieseň Mama,
Stanislav Šteпка, RND)*

Veľké Ripňany

Dedina ako hospodár

Obec Veľké Ripňany spolu s miestnou časťou Behynce sa nachádzajú v Nitrianskej pahorkatine, cez ktoré preteká riečka Radošinka. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1156, miestna časť Behynce sa k obci pripojila v roku 1976. Obyvateľstvo obce sa zaoberalo prevažne poľnohospodárstvom. Domáci a cudzí robotníci pracovali na statkoch u statkárov a gazdov. K rozvoju obcí v minulosti prispelo viacero faktorov. V obci bol v roku 1605 zriadený poštový úrad, najstarší na území Nitrianskeho kraja, ktorý tvoril jednu z 56 zastávok cisársko-kráľovskej poštovej cesty Magna via. Vďaka rodine Viszkelétyovcov z neďalekej Hajnej Novej Vsi a grófkke Márii, dcére palatína Juraja Turza, sa v obci vybudovalo mnoho stavieb. Okrem kostola z roku 1592 dala postaviť chudobinec a školu pre chudobných. Školstvo sa rozmáhalo v 19. storočí postavením rímskokatolíckej ľudovej školy a meštianskej školy v roku 1933. Prevádzka železničnej trate od roku 1909 plnila skoro jedno storočie úlohu sprostredkovateľa medzi obyvateľmi Radošinskej doliny smerom na Nitrú, Prievidzu, Nové Zámky

a Bratislavu. Dnes je v mieste schátranej budovy železničnej stanice vybudované komunitné centrum Zástavka s mohylou, ktorá slúži na ukážku nálezov doby bronzovej. Najvýznamnejšou pamiatkou v obci je rímskokatolícky Kostol sv. Jána Nepomuckého z roku 1592. Najväčším zamestnávateľom je Poľnohospodárske družstvo Radošinka, ktoré hospodári na takmer 4000 hektároch v siedmich katastrálnych územiach priľahlých obcí. Veľkou devízou je existencia Komunálneho strediska, ktoré sa podieľa na správe obecného majetku a zároveň realizuje stavebné zákazky pre obyvateľov a obec. Rozvoj v Ripňanoch prebieha rovnomerne v oboch častiach, všetky oslavy sa konajú zvlášť v Behynciach a zvlášť vo Veľkých Ripňanoch. V obci majú detské jasle, materskú školu, základnú školu a dva kultúrne domy. Obec disponuje moderným Centrom integrovanej zdravotnej starostlivosti, denným stacionárom, sociálnou rehabilitáciou či miestami na podporu stretávania. Dobrovoľnícku činnosť v obci zabezpečuje množstvo spolkov a združení vrátane Asociácie samaritánov SR. Obec je z 93 percent odkanalizovaná do čističky odpadových vôd vo svojej prevádzke. Pre obyvateľov obce boli postavené nájomné byty so 78 bytovými jednotkami. Výstavba rodinných domov je podporovaná budovaním infraštruktúry a za posledných 15 rokov vznikli štyri nové ulice. Veľké Ripňany sú moderná obec, ktorá od roku 2009 do súčasnosti zrealizovala 24 projektov z rôznych finančných mechanizmov a stále aktívne pracuje na zvyšovaní životnej úrovne a celkovom rozvoji.

*„Za aktívne získavanie a využívanie finančných zdrojov
z projektov pre neustále zvyšovanie kvality života obyvateľov obce.“*

2023

Okres: **Spišská Nová Ves**

Počet obyvateľov: **2185**

Rozloha: **13,62 km²**

www.spissketomasovce.sk

Starostka:

Zuzana Nebusová

*Kedz sebe Tomášovske
hlapci zašpivajú,
hej, ta še popad chotár
bučky rozvijajú,
hej, ta še popad chotár
bučky rozvijajú.*

*Ešte še nerozvila,
len jedna lipočka,
hej, co ju zasadila
moja frajeročka,
hej, co ju zasadila
moja frajeročka.*

*Ona ju sadzila
a ja ju polevál,
hej, betar toto dievče,
co ja ju luboval,
hej, betar toto dievče,
co ja ju luboval.*

Spišské Tomášovce

Dedina ako partner

Obec Spišské Tomášovce sa nachádza v západnej časti Hornádskej kotliny, na severných svahoch Národného parku Slovenský raj. V obci je vybudovaná infraštruktúra, vodovod, kanalizácia, plynofikácia, ČOV I. a ČOV II., čerpacia stanica pitnej vody, zberný dvor. Vďaka malej vzdialenosti od okresných miest – 11 kilometrov od Spišskej Novej Vsi a 22 kilometrov od Popradu – je o obec veľký záujem a zažíva stavebný boom. Za posledných 18 rokov pripravila na rozdrobených pozemkoch lokality pre individuálnu výstavbu 220 domov. Približne 20 percent obyvateľov obce tvoria pracujúci Rómovia, žijúci v rámci nerómskeho obyvateľstva v moderných domoch postavených svojpomocne alebo na úver. Obec je partnerom pre obyvateľov, školstvo, podnikateľov i občianske združenia. Základná škola sv. Michala, ktorej zriaďovateľom je Biskupský úrad v Spišskom Podhradí, je plne organizovaná. V obci je vybudovaná nová materská škola pre 75 detí. Škola a škôlka fungujú pre rómske aj nerómske deti spoločne. Pre deti sú v obci vybudované ihriská pri ZŠ, športový areál, detské ihrisko a oddychová zóna. Obec je súčasťou Združenia obcí

Mikroregión Slovenský raj - SEVER, Oblastnej organizácie cestovného ruchu Slovenský raj & Spiš a Miestnej akčnej skupiny Miloš Spiš. Cez partnerstvá v spolupráci s inými obcami sa obci podarilo vybudovať cyklotrasu UKRAJINA, oddychové cykloplochy, zabezpečiť skibus, letný bus, vypracovať regionálne rozvojové štúdie, zriadiť turistickú kartu a budovať regionálnu značku Spiš. Obec je prepojená aj prostredníctvom regionálnej cyklotrasy v dĺžke 7,1 km s NP Slovenský raj, obcami Smižany, Letanovce, Hrabušice, turistickou oblasťou Čingov, Letanovský Mlyn, Podlesok. Občianske združenie VERBUM BO-NUM (DOBŘÉ SLOVO) pôsobiace v obci má za cieľ trvalo udržateľný rozvoj obce, zvyšovanie kvality života občanov, obnovu a zachovávanie tradícií, organizovanie kultúrnych, športových, vzdelávacích aktivít a podujatí pre trávenie voľného času, poskytovanie sociálnej pomoci, podporu ekologického myslenia, správania a environmentálnej výchovy, prácu s deťmi a mládežou, organizovanie kurzov, seminárov, tematických programov a podporu dobrovoľníctva.

*„Za dlhoročné rozvíjanie medzinárodných, regionálnych a lokálnych partnerstiev
s dôrazom na spoluprácu všetkých skupín obyvateľstva obce.“*

2023

Okres: **Martin**
Počet obyvateľov: **379**
Rozloha: **5,41 km²**
www.rakovo.sk
Starosta:
Patrik Antal

*Rakovo je obec malá,
ako mláďa učupená
kdesi medzi Fatrami,
ovenčená horami.
Vôkol nej je záhradka,
oko nám vždy pohladká.*

*Srdcom nám je dedinka,
radostou nás poláska,
domy kvetmi vyfarbené,
celým letom vyzdobené,
energiju dávajú.*

*Turiec nazýva sa kraj,
uprostred neho je raj.
Raj, čo v srdci nosíme
i v lete, ba i v zime.
Ešte nám tu dobre je,
celkom v duši zahreje.*

Dedina roka 2023
www.dedinaroka.sk

Rakovo

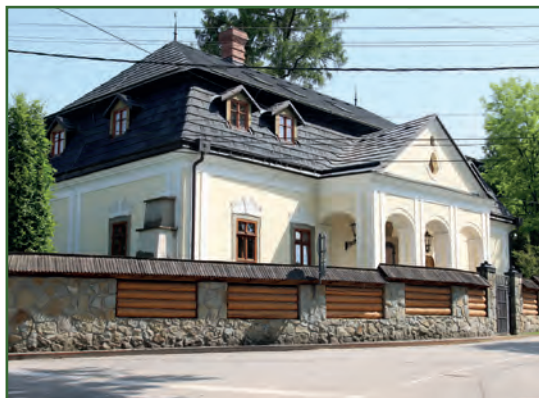
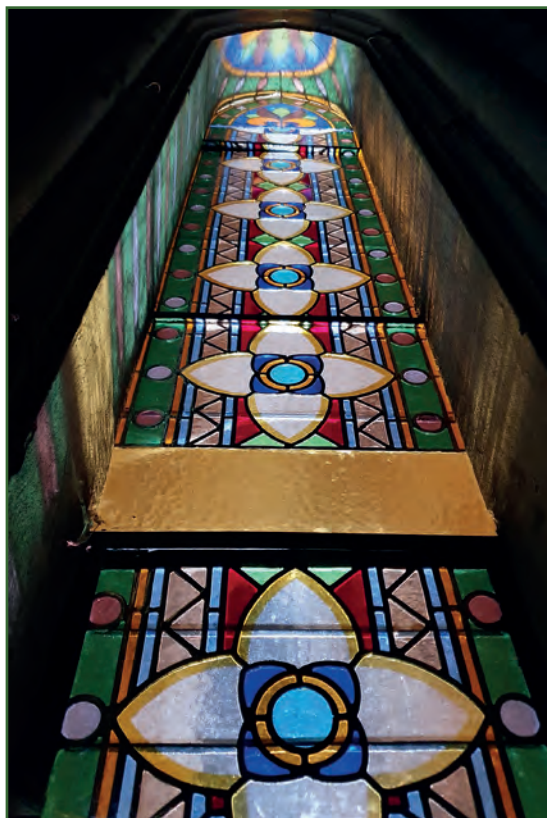
Dedina ako maľovaná

Obec Rakovo, malebná dedina nachádzajúca sa v krásnom prostredí Turčianskej kotliny, obklopená nádhernou prírodou a kopcovitým terénom. Je známa svojou bohatou históriou a je rodiskom niekoľkých významných osobností. Rakovo je známe svojimi historickými pamiatkami, ako sú krypty šľachtických rodov Rakovských na cintoríne alebo kaštieľ Benických priamo v obci. Miestna samospráva aktívne podporuje obnovu budov, pričom kladie dôraz na zachovanie tradičnej architektúry a miestnych charakteristík. Verejné priestranstvá sú taktiež dôležitým miestom stretávania, a preto je na ich údržbu a tvorbu kladený osobitný dôraz. Park v centre obce slúži ako centrum kultúrneho a spoločenského života, kde sa konajú rôzne podujatia a tradičné slávnosti. Jednou zo zaujímavostí obce je každoročné Rakovské rezbárske sympóziu, ktoré sa koná od roku 2012, keď bolo v obci potrebné vypíliť niekoľko starých stromov. Vtedy vznikla myšlienka využiť drevo aj na skrášlenie obce, nie len na kúrenie. Odvtedy to do obce láka mnohých remeselníkov a umeleckých nadšencov

z celého Slovenska. Počas tohto sympózia vznikajú unikátne drevené prvky drobnej architektúry, ktoré následne zdobia verejné priestranstvá obce. Táto tradícia je príkladom toho, ako miestni obyvatelia spájajú kultúru s prírodou a tvoria vzájomne sa obohacujúci mix umenia a tradičného remesla. Okrem sympózia je Rakovo bohaté aj na historické pamiatky. Jednou z dominánt dediny je mauzóleum Rakovských, ktoré až do roku 2008 chátralo, objekt sa dostal do havarijného stavu a ohrozoval návštevníkov cintorína. Vďaka iniciatíve obce bol výnimočný objekt vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku a naštartoval sa príbeh jeho záchranu a obnovy. Návšteva obce Rakovo je preto nezabudnuteľným zážitkom. Harmonický obraz dediny, starostlivosť o verejné priestranstvá a tvorba prvkov drobnej architektúry sú dôkazom toho, že tradície a kultúra môžu žiť v súlade s modernými hodnotami a zachovaním prírodného charakteru miesta. Rakovo je miestom, kde sa história stretáva s budúcnosťou, a preto si získava srdcia návštevníkov i obyvateľov.

*„Za dlhodobé udržiavanie harmonického obrazu dediny pri obnove budov,
verejných priestranstiev a pri tvorbe prvkov drobnej architektúry.“*

2023

Okres: **Žilina**
Počet obyvateľov: **123**
Rozloha: **25,61 km²**
www.obeccicmany.info
Starostka:
Iveta Michalíková

*Kde ticho vládne
a vzdych vonia horami,
ukrýva sa poklad vzácny
– naše Čičmany.*

*Maľovaná krása vyrazí ti dych,
Čičmany sú najkrajšie
z nádherných.*

*Tak otvor oči,
z plných pľúc sa nadychni,
neváhaj a do tej krásy prenikni,
hoci si tam bol už možno tisíc ráz,
do Čičman Ťa bude srdce ťahať zas.*

*Skryté v horách,
rokmí ľuďmi opustené,
bdejúce a čakajúce objavenie,
dnes spevom znejú
a šťastnými srdcami,
najkrajšie a naše maľované
Čičmany.*

*Ten, kto tiež v srdci nosí
naše Čičmany,
do dedinky rád sa vráti
spolu s nami,
spomienky na detstvo,
priateľstvá a smiech,
unavenej duši dajú správny liek.*

Dedina roka 2023
www.dedinaroka.sk

Čičmany

Dedina ako klenotnica

Obec Čičmany sa nachádza v najjužnejšom cípe Žilinského okresu, na rozhraní hornej Nitry a stredného Považia v Strážovských vrchoch. Bola vybudovaná pozdĺž toku Rajčianky, ktorá v katastri obce pramení. Dolný koniec (severná časť) obce je zastavaný drevenicami s ojedinelou výzdobou, maľovanými ornamentmi a štylizovanými kohútmi. V roku 1921 táto časť obce vyhorela, ale vďaka pomoci štátnych orgánov a pod dozorom architekta Dušana Jurkoviča bola celá spodná časť obce do roku 1928 postavená z dreva nanovo. Celkovo bolo na pohorenisku i mimo neho vystavaných 66 domov a 29 hospodárskych budov. V roku 1977 bola dolná časť obce vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. V jedinej poschodovej drevenici má stálu expozíciu Považské múzeum. V zrekonštruovanej budove starej krčmy sa nachádza Na dreve maľované – múzeum svadobných truhlíc zo Slovenska aj z Českej republiky. Ďalšími významnými pamiatkami v obci sú barokový Kostol povýšenia Svätého kríža postavený v roku 1669 a zrekonštruovaný barokovo-klasicistický kaštieľ z konca 18. storočia, v ktorého priestoroch sa vďaka spolupráci s obcou usporadúva viacero kultúr-

no-spoločenských podujatí prístupných aj pre návštevníkov obce. Okrem prírodných atrakcií obec ponúka množstvo podujatí zameraných na prezentáciu a propagáciu tradičnej ľudovej kultúry. Členovia folklórnej skupiny Lastovienka sa usilujú o zachovanie tradícií, kroja, piesňového repertoáru a taktiež prezentujú údržbu krojových súčastí, vyšívanie a riasenie krojových súčastí, štrikovanie tradičných vlnených nohavičiek (ženských krojových podkoleniek) a kopíc (mužských krojových ponožiek), šitie papúč a súkennej obuvi a šitie čičmianskych našuchovačiek (šľapiiek). Dvadsaťročnú tradíciu v obci má každoročné Celoslovenské stretnutie fujaristov. Obec však žije aj vlastným životom a aktivitami zameranými predovšetkým na starších obyvateľov obce, ktorí tvoria väčšinu. Potrebné je tiež poukázať na tzv. chalupárov, z ktorých mnohí sú potomkami pôvodných obyvateľov obce. Starostlivosťou o svoje chalupy, úpravou dvorov aj verejných priestranstiev sa významne podieľajú na vzhľade obce a tiež spolupracujú buď priamo, alebo sponzorsky pri realizácii podujatí a aktivít obce. Viacerí z nich sa zapájajú do aktivít FS Lastovienka a tak napomáhajú k udržiavaniu klenotov čičmianskej ľudovej kultúry.

*„Za citlivý a rešpektujúci prístup k zachovávaní hmotného
aj nehmotného kultúrneho dedičstva s odkazom pre budúce generácie.“*

2023

Okres: **Nové Mesto nad Váhom**

Počet obyvateľov: **2043**

Rozloha: **33,52 km²**

www.obecbzince.sk

Starosta:

Dušan Málík

*Pod tou našou Javorinou krásne je,
les tam šumí, voda hučí v doline.
A tam leží moja rodná dedina
a v nej bratia, sestry, celá rodina.*

*Keď som bola ešte celkom maličká,
do srdca mi vštepovala mamička:
Miluj dedinôčku, ten svoj rodný kraj,
v ďalekej cudzine naň si spomínaj.*

*Až ma osud do cudziny zavola,
nezabudnem na mamičine slová.
Veď mi tam les šumel,
vtáčky spievali,
keď som odchádzala
z rodnej dediny.*

*Zbohom otec,
zbohom mamka, sestra, brat,
zbohom aj môj
najvernejší kamarát.
Ja odchádzam v diaľku,
snáď sa navrátiť,
lásku k dedinôčke nikdy nestratím.*

Katarína Žoldáková,
Bzince pod Javorinou

Bzince pod Javorinou

Mimoriadna cena generálneho partnera COOP Jednota Slovensko, s. d.

Prírodná poloha obce Bzince pod Javorinou vytvárala predpoklady na osídlenie od dávnych čias. Rázovitá kopaničiarska obec leží na sútoku Kamečnice a jej prítoku Vrzavky medzi Bielymi a Malými Karpatmi, v mieste styku Myjavskej pahorkatiny a Považského podolia. Obci dominuje najvyšší vrchol Bielych Karpát, Veľká Javorina. Obec a jej miestne časti Hrušové, Cetuna, Hrubá Strana a Vrzávka spája približne 40 kilometrov ciest. V strede obce je pamätník padlým v oboch svetových vojnách a pamätník v tvare štvorlístka ďatelinky venovaný národnej umelkyni Ľ. R. Podjavorinskej. V obci sa nachádza múzeum venované jej životu a tvorbe, ktorá je zameraná najmä pre deti. Pravidelne sa tu organizujú okresné a krajské kolá súťaže Podjavorinskej Bzince (obdoba Hviezdoslavovho Kubína). Dedičstvo Bziniec pod Javorinou tvorí aj 45 starých líp, ktoré dotvárajú atmosféru miesta. V blízkosti centra sa nachádzajú všetky dôležité budovy slúžiace občanom: škola, materská škola, zdravotné stredisko, knižnica, budova obecného úradu s obradnou sieňou, pošta a nákupné stredisko s reštauráciou. Škola má vlastnú telocvičňu, kuchyňu, jedáleň, vonkajšie viacúčelové ihrisko s umelým povrchom a atletickou dráhou. V obci sa nachádza aj spomínané zdravotné stredisko s ambulanciou všeobecného lekára, zubnou ambulanciou a urologickou ambulanciou. V miestnej časti Hrušové sa nachádza unikátna hodinová

veža s 24-hodinovým ciferníkom. Zaujímavosťou je, že z nej nevedia odčítať čas ani najstarší obyvatelia obce. Na stretávanie sa je k dispozícii množstvo verejných priestranstiev a kultúrny dom v každej miestnej časti. Obec má obecný podnik, ktorý sa zaoberá údržbou obecných priestorov a budov, poskytovaním kompletných pohrebných služieb, správou troch cintorínov, správou zberného dvora a zberných stojísk. Obecný úrad bol v roku 2022 modernizovaný, na jeho budove boli inštalované fotovoltaické panely v rámci projektu na zníženie energetickej náročnosti a šetrí až 80 percent elektrickej energie. Prostredníctvom opatrovateľskej firmy poskytuje obec opatrovateľskú starostlivosť odkázaným obyvateľom. Rovnako napomáha pri zabezpečovaní umiestnenia odkázaných obyvateľov do domovov sociálnych služieb. V obci je Centrum sociálnych služieb, ktoré patrí Trenčianskemu samosprávnemu kraju, no klientov tvoria prevažne občania obce. V obci sa v súčasnosti dokončuje výstavba dvoch bytových domov s nájomnými bytmi, ktoré prispejú k zvýšeniu životnej úrovne obyvateľov. Bzince pod Javorinou sú obec, ktorá dobre spolupracuje s miestnymi podnikateľmi, susednými obcami, ale aj vyšším územným celkom. Má rozvinutú cezhraničnú spoluprácu a snaží sa vytvárať priaznivé podmienky pre prílev mladých rodín, spoločenský rozvoj, rozvoj školstva, kultúry, služieb a zamestnanosti.

„Za všestranný a komplexný rozvoj obce, intenzívnu spoluprácu na všetkých úrovniach a zachovávanie odkazu Ľudmily Podjavorinskej.“

2023

Okres: **Vranov nad Topľou**

Počet obyvateľov: **563**

Rozloha: **8,24 km²**

www.obecbenkovce.sk

Starostka:

Viera Pavlišková

*Ten paradny, šumny valal,
s bilima mostkami
tak hutoria o Benkovcoch,
tim je valal znami.*

*Veľký križ na Verehovkej
postavili chlapi,
tam Benkovčan hľeda pokoj,
kec ho raz žiaľ chopi.*

*Na Močarkoch rošili kraky,
veľký bordel tam bul,
teraz je už tam зробene
ohnisko, lavky i stul.*

*Ludze tu robotne, ai furt vešele,
zašpivaju sebe v karčme i v kajscele.*

*I športovcoch u nas najdeš,
až štiri turnaje mame.
Pingpong, futbol, nohejbal
i volejbal hrame.*

*Tricec roky už chodzime
na naš verch Inovec.
Chodza ludze z okolici,
i zos Hanušovec.*

*Bilych mostkov už je malo,
život idze dafej.
Teraz mame plyn, vodu i kanal
v našej obci malej.*

*My ñimame atrakcie
ani veľke kopce,
ale chceme coška robic,
take su Benkovce.*

Benkovce

Mimoriadna cena Národnej hodnotiacej komisie

Obec Benkovce je menšou obcou regiónu horný Zemplín. Leží na južnom okraji pohoria Nízke Beskydy, v doline rieky Olka, na jej sútoku s Ondavou obklopená zelenými poľami a lesmi. Leží v krásnom kraji, ktorý ponúka bohaté možnosti pre turistiku a oddych v prírode. Benkovce sa môžu pochváliť aj bohatým spoločenským a kultúrnym životom. V obci sa pravidelne organizujú rôzne podujatia, ako sú trhy, festivaly, športové súťaže a kultúrne podujatia. Medzi najvýznamnejšie a najobľúbenejšie podujatia v obci patrí Zimný výstup na Inovec. Vyhľadávanými sú aj tradičný volejbalový turnaj o pohár starostky obce, futbalový turnaj a nohejbalový turnaj. Začiatkom roku 2023 sa uskutočnil v obci 23. ročník cestného behu Benkovskej pätnástky, ktorého sa zúčastňujú bežci nielen z okolia, ale aj zo zahraničia. Obyvateľom obce slúži na relax a realizáciu voľnočasových aktivít ihrisko pre deti, futbalové ihrisko, volejbalové ihrisko, posilňovňa, ale aj priestory školy. Na kultúrno-spoločenský život v obci slúži kultúrny dom a na rozvoj komunitných aktivít všetkých vekových skupín, podporu zmysluplného trávenia voľného času,

prezentovanie svojej kultúry, zvykov, tradícií bolo v roku 2015 zriadené komunitné centrum. V obci pôsobí niekoľko spolkov a združení, ktoré sú srdcom komunitného života v Benkovciach. Miestni obyvatelia sa radi zapájajú do rôznych spoločenských, kultúrnych, športových a dobrovoľníckych aktivít. Tieto spolky nielen posilňujú puto medzi miestnymi obyvateľmi, ale tiež aktívne prispievajú k rozvoju obce a jej komunitnému duchu. Jednou z významných charakteristík Benkoviec je ich úspešná ekonomika a príkladný prístup k riadeniu obecných financií. Obec sa výrazne angažuje v rozvoji miestneho podnikania a podporuje malé a stredné firmy. Aj vďaka týmto opatreniam sa obci úspešne darí zvládať jej zadlženosť a zároveň investovať do rozvoja miestnych služieb a infraštruktúry. Benkovce sú miestom, kde sa tradičná hodnota stretáva s moderným prístupom k hospodáreniu a rozvoju. Obec sa snaží neustále zlepšovať kvalitu života obyvateľov a prilákať nových návštevníkov. Pohľad do minulosti sa pretavuje do pevnej identity, no zároveň sa neustále pozerá do budúcnosti s cieľom vytvárať prosperujúce a atraktívne miesto na život.

„Za ekonomické ozdravovanie obce
a príkladný komunitný život jej obyvateľov.“

2023

Oblasť: **Martin**
Počet obyvateľov: **1018**
Rozloha: **42,14 km²**
www.necpaly.sk
Starosta:
Peter Majko

*Necpaly, Necpaly,
dedinka pod horou,
drží stráž nad vami,
Chlm aj s Borišovom.*

*Necpaly, Necpaly,
Necpalská dolina,
kto ťa len raz videl,
často ťa spomína.*

*Necpaly, Necpaly,
potôčik bublavý,
Odniesol nám roky,
on je vždy rovnaký.*

*Necpaly, Necpaly,
slniečko nad vami,
škovránok pesničku
pošle po vetričku.*

*Necpaly, Necpaly,
Bukovina jamy,
pasie ťa stádečko
to moje srdiečko.*

*Necpaly, Necpaly,
tu široké lány,
orie na traktore
potešenie moje.*

*Dedinka Necpaly
k sebe ma privinie,
a ja si zaspievam
v mojej domovine.*

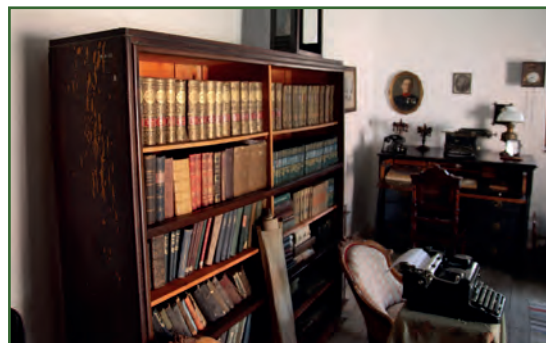
Dedina roka 2023
www.dedinaroka.sk

Necpaly

Mimoriadna cena Ministerstva životného prostredia SR

História obce sa datuje od 13. storočia a je spojená so životom a pôsobením mnohých významných osobností politického a kultúrneho života. Nachádza sa tu Notariát – pamätná izba, obecné múzeum, ktoré obnovila Alžbeta Hanzlíková, nestorka pre ošetrovateľstvo, a rodný dom Márie Hruzovej, matky maďarského básnika Sándora Petöfiho. V obci sa nachádzajú aj štyri historické objekty – kaštieľ, ktoré sú kultúrnymi pamiatkami, evanjelický kostol so vzácnym Thurzovým oltárom a katolícky Kostol sv. Ladislava so zachovalými freskami z obdobia 14. storočia. Obecná základná škola je spojená s materskou školou, budova je zrekonštruovaná, triedy sú vybavené novou počítačovou technikou a interaktívnymi tabuľami a v blízkosti školy sa nachádza aj workoutové ihrisko. V obci pôsobia viacero spolkov a združení, ktoré navzájom spolupracujú. Každoročne sú v obci organizované viaceré podujatia. Medzi najznámejšie patrí Medobranie, na ktorom dostávajú príležitosť lokálni remeselníci, ale aj športové podujatia s dlhoročnou tradíciou Beh na Borišov a Výstup na Ploskú. Obec sa usiluje o udržiavanie verejných priestranstiev v upravenom stave, aktívne sa zapája

do projektov na zveľadenie zelenej infraštruktúry na verejných priestranstvách a má záujem pravidelne upravovať, resp. vysádzať zeleň na týchto priestranstvách. V starostlivosti o staré dreviny spolupracuje s Národným parkom Veľká Fatra. Necpaly sú známe existenciou unikátnych prírodných zdrojov, a to prameňa pitnej vody vyvierajúceho z úpätia Veľkej Fatry, ktorý je jedným z najvýdatnejších v strednej Európe. Prameň Lazce, situovaný v Necpalskej doline, je zdrojom veľmi kvalitnej pitnej vody, jeho výdatnosť sa pohybuje od 600 až po 650 litrov za sekundu. V 80 metrov dlhej štôlni sa najväčší výver vody nachádza v rotunde, ale priezračná voda vyviera aj po oboch stranách. Následne voda prechádza prepadovým a filtračným bazénom, odkiaľ je odvádzaná do najbližšieho vodojemu a prostredníctvom rozvodného potrubia do domácností. V roku 2007 bola v obci vybudovaná prvá slovenská vodná elektrárňa, ktorej súčasťou je 160 metrov dlhý drevený mlynský náhon. Elektrárňa je slovenským prototypom, ktorý je chránený patentom a ročne vyrobí 160 000 kilowatthodín. Väčšinu energie obec využíva na verejné osvetlenie, na obecnom úrade a v zdravotnom stredisku.

*„Za existenciu a udržiavanie unikátnych prírodných zdrojov
a výnimočný prístup k využívaniu obnoviteľných zdrojov energie.“*

2023

www.landentwicklung.org

Európska cena obnovy dediny 2022

Cieľom Európskeho pracovného spoločenstva pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) so sídlom vo Viedni je predovšetkým posilniť medzinárodnú výmenu skúseností medzi členským krajinami a regiónmi EÚ, vytvárať pozitívny verejný záujem o problémy ľudí žijúcich na vidieku a čo najlepšie podporovať rozvoj životaschopných a atraktívnych dedín a udržiavanie krajiny.

ARGE uskutočňuje celý rad aktivít v rôznych európskych regiónoch, ktoré sa sústreďujú predovšetkým na ekologické, ekonomické, sociologické a kultúrne otázky života na vidieku. Popri medzinárodných kongresoch, rokovaníach a diskusných fórach, početných publikáciách a pravidelných exkurziách organizuje v dvojročných intervaloch súťaž o Európsku cenu obnovy dediny.

Slovenská republika je členom ARGE prostredníctvom MŽP SR od roku 1997 a odvtedy sa pravidelne zúčastňuje na zasadnutiach riadiaceho výboru ARGE, kongresoch a študijných cestách po krajinách EÚ zameraných na ochranu a tvorbu krajiny, má prístup k veľkému množstvu odborných materiálov a do európskej súťaže vyslala jedenásť obcí – víťazov národného ocenenia Dedina roka (Soblahov, Hrušov, Vlachovo, Liptovskú Tepličku, Dobrú

Nivu, Oravskú Lesnú, Malé Dvorníky, Spišský Hrhov, Oravskú Polhoru, Papradno a Kláštor pod Znievom).

Súťaž o Európsku cenu obnovy dediny je organizovaná s cieľom prezentovať a oceniť obzvlášť výnimočné a príkladné procesy rozvoja a obnovy vo vidieckych oblastiach Európy – s prihliadnutím na ekonomický a kultúrny kontext. Hlavným kritériom je, aby opatrenia realizované v súlade s víziou Európskeho pracovného spoločenstva pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) pre trvalo udržateľný rozvoj európskych dedín a vidieckych obcí prispievali k posilňovaniu životaschopnosti vidieckych oblastí a zvyšovaniu kvality života na vidieku. Súťaž podporuje najmä tie dediny, vidiecke obce a združenia v Európe, ktoré stavajú aktuálne výzvy svojho prostredia na prístupoch „zdola“ a prostredníctvom realizácie inovatívnych, vizionárskych a trvalo udržateľných projektov zabezpečujú moderný a na budúcnosť orientovaný rozvoj. Preto by mala byť týmto lokalitám venovaná osobitná pozornosť, aby sa otvorili pred svojím regiónom, svojou krajinou, Európou a zvyškom sveta. Zahŕňa to aj pripravenosť prevziať zodpovednosť za zvládanie veľkých prekážok v rámci svojich možností a nájsť správne riešenie.

Účasť a úspechy slovenských obcí v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny

Európska cena obnovy dediny 2022

Motto súťaže: „Budovanie mostov“

Počet súťažiacich obcí: 21 z 10 európskych krajín

Vítaz: Stadtschlaining, Rakúsko

Kláštor pod Znievom: bronzová Európska cena obnovy dediny 2022 za viacero mimoriadne presvedčivých rozvojových projektov

„V obci Kláštor pod Znievom sa po začatí rozvojového procesu v roku 2015 podarilo v spolupráci s novým vedením obce a jej obyvateľmi vytvoriť plán rozvoja a spustiť komplexný program obnovy infraštruktúry, verejných budov, zdravotnej starostlivosti, protipovodňovej ochrany a ochrany životného prostredia. Okrem toho bol zavedený systém separovaného odpadového hospodárstva a plnenie miestnej minerálnej vody do recyklovateľných fliaš. Investuje sa do moderného a kvalitného vzdelávania v materských a základných školách. Na oživení hospodárstva sa podieľa pestovanie liečivých rastlín, príprava oleja, miestna mliekareň a pekárne. Tieto aktivity posilňujú regionálny marketing a cestovný ruch. Dotácie, ktoré obec získala na rozsiahle investície, sú pozoruhodné. Občianske združenie Dobrý pastier sa v budove kláštora stará o približne 400 ľudí bez domova. Nachádzajú tu zamestnanie a sú začlenení do poľnohospodárstva, ako aj do údržby verejných priestranstiev. Občianske združenie Brieždenie zriadilo útulok pre ženy. V obci je približne 16 združení, ktoré organizujú kultúrne a športové podujatia pre všetkých občanov.“

www.landentwicklung.org

Dedina roka 2023
www.dedinaroka.sk

www.landentwicklung.org

Európska cena obnovy dediny 2020

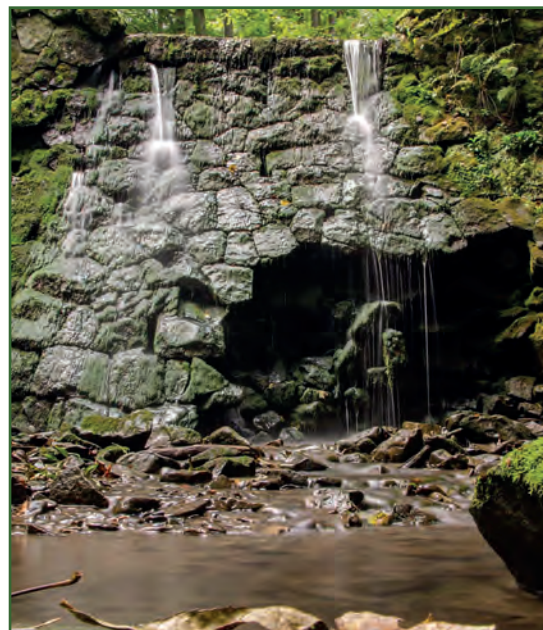
Motto súťaže: „Miestne odpovede na globálne výzvy“

Počet súťažiacich obcí: 26 z 11 európskych krajín

Vítaz: Hofheimer Land, Bavorsko, Nemecko

Papradno: Európska cena za jeden alebo viacero obzvlášť presvedčivých rozvojových projektov

„Papradno kladie osobitný dôraz na ochranu a zachovanie svojho prírodného a kultúrneho dedičstva. Dobrým príkladom je zachovanie hornotrenčianskeho nárečia, výšivkového umenia a dreveníc, ktoré sú národnými kultúrnymi pamiatkami. Vďaka starostlivému manažmentu komunity, živému klubovému životu a angažovanému obyvateľstvu má Papradno veľmi dobré zabezpečenie v potravinárskom, zdravotnom, sociálnom sektore, v oblasti služieb a vzdelávania, ktoré sa rozšírili aj prostredníctvom zriadenia kultúrneho domu obyvateľstvom o ďalšie zariadenia, ako napr. telocvičňa, skúšobňa kultúrnych aktivít, knižnica, reštaurácia, spoločenská sála a kino. Z ekonomického hľadiska sa kladie dôraz na malé podniky a miestne poľnohospodárske výrobky, ktoré dokonale harmonizujú so snahou o ďalší rozvoj v oblasti letnej a zimnej rekreácie. V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na pozoruhodné činnosti v oblasti ochrany klímy.“

Európska cena obnovy dediny 2018

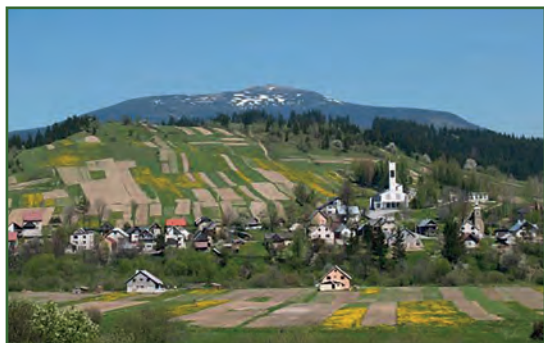
Motto súťaže: „Myslieť dopredu“

Počet súťažiacich obcí: 24 z 9 európskych krajín

Víťaz: Hinterstoder, Horné Rakúsko, Rakúsko

Oravská Polhora: Európska cena obnovy dediny za komplexný, udržateľný rozvoj dediny mimoriadnej kvality v súlade s mottom súťaže

„Oravská Polhora imponuje vynikajúcou občianskou angažovanosťou, expertmi zostavenou smerodajnou koncepciou rozvoja a ťažiskovou orientáciou na environmentálne vzdelávanie, ktoré sa začína už na základnej škole a je aplikované v širokom meradle. Zriadené vzdelávanie pre seniorov posilňuje prístupy vo vzdelávaní. Nadväzujúc na svetové dedičstvo gajdošov sa obec stala centrom tejto kultúry. Snaží sa podporovať udržateľný cestovný ruch, pre ktorý sú významným potenciálom cyklotrasy a miestny liečivý prameň. S tým súvisí aj aktívne vytváranie pracovných miest v komerčnom sektore, čo pôsobí proti odchodu mladých. Dôležitou výzvou sú služby v sociálnej oblasti a výstavba bytov. Súlad s mottom sa prejavuje rozmanitým „myslením dopredu“ v mnohých oblastiach života obce.“

www.landentwicklung.org

Dedina roka 2023
www.dedinaroka.sk

www.landentwicklung.org

Európska cena obnovy dediny 2016

Motto súťaže: „Byť otvorený“

Počet súťažiacich obcí: 24 z 11 európskych krajín

Vítaz: Fließ, Tirolsko, Rakúsko

Spišský Hrhov: Európska cena obnovy dediny za vynikajúce výsledky vo viacerých oblastiach rozvoja dediny, mimoriadna cena za spolužitie všetkých skupín obyvateľov v obci

„Obec Spišský Hrhov prežila v druhej polovici minulého storočia veľmi ťažké obdobie, čo sa okrem iného prejavilo klesajúcim počtom obyvateľstva a takmer stopercentnou nezamestnanosťou. V roku 1998 sa proti tomuto trendu formoval „občiansky odpor“ a obyvatelia sa aktívne zapojili do rozvoja Spišského Hrhova. Najdôležitejší cieľ na tejto spoločnej ceste do budúcnosti je vziať rómsku komunitu so sebou, umožniť a vysoko oceniť vzájomné spolunažívanie obyvateľov obce. Obec založila vlastnú firmu, ktorá ako ekonomický a hospodársky motor umožnila obyvateľom obce pracovať. Miestna infraštruktúra je obnovená, ľudia bývajúci a zároveň pracujúci v obci vytvárajú hodnoty pre celý región. Starostlivosť o deti a vzdelávanie v obci nastavila príkladne. Vďaka otvorenej spolupráci zažíva mladá generácia otvorený a vysoko cenený prístup vo vzájomnom spolunažívaní. Tým je základ pre spoločnú budúcnosť natrvalo zakotvený.“

Európska cena obnovy dediny 2014

Motto súťaže: „Lepšie žiť“

Počet súťažiacich obcí: 29 z 12 európskych krajín

Vítaz: Tihany, Veszprém, Maďarsko

Malé Dvorníky: Európska cena obnovy dediny za komplexný, trvalo udržateľný rozvoj dediny mimoriadnej kvality v súlade s mottom súťaže

„Cena za všestranný rozvoj, ktorý sa snaží vyhovieť požiadavkám na poľnohospodárstvo, výstavbu, sociálny, ekonomický a ekologický rozvoj. Porota ocenila, že napriek veľmi ťažkej východiskovej situácii a na základe vhodných stratégií dokázala obec naštartovať dynamický a komplexný rozvoj. Popri výstavbe technickej infraštruktúry a realizácii opatrení týkajúcich sa stavebného poriadku a vzhľadu obce uskutočnila celý rad projektov v sociálnej, ekonomickej, kultúrnej a vzdelávacej oblasti s dôrazom na životné prostredie či obnoviteľné zdroje energií. Pozoruhodná je spolupráca obce na medzinárodnej úrovni. S partnermi z Maďarska, Rakúska, Chorvátska či Českej republiky dokázala realizovať množstvo projektov zameraných na účasť obyvateľov, kultúrne dedičstvo či budovanie cyklotrás a rozvoj turizmu. Ďalšími projektmi sa Malým Dvorníkom podarilo presadiť aj v oblasti ochrany životného prostredia a využitia obnoviteľných zdrojov energie a projektom SUN IS LIFE mala obec doceliť svoju energetickú samostatnosť.“

Európska cena obnovy dediny 2012

Motto súťaže: „Budúcnosti na stope“

Počet súťažiacich obcí: 29 z 11 európskych krajín

Víťaz: Vals, Graubünden, Rakúsko

Oravská Lesná: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony v jednotlivých oblastiach obnovy dediny

„Cena za to, že obec dokáže naplno využívať miestny potenciál a dokáže intenzívne podporovať účasť obyvateľov na živote a rozvoji obce. Popri mnohých realizovaných opatreniach stojí za pozornosť predovšetkým sociálna oblasť, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, podpora miestnej ekonomiky.“

Európska cena obnovy dediny 2010

Motto súťaže: „Nová energia pre silné spolunažívanie“

Počet súťažiacich obcí: 30 z 11 európskych krajín

Víťaz: Langenegg, Vorarlberg, Rakúsko

Dobrá Niva: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny

„Cena za vynikajúce, nasledovaniashodné výkony v sociálnej a kultúrnej oblasti. Zvláštne uznanie si zasluhuje angažovanosť miestnych občanov v oblasti zachovávaní historického dedičstva a udržiavania miestnych tradícií, ako aj významný podiel obce a miestnych hospodárov pri vytváraní kultúrnej krajiny a pri starostlivosti o chránené územie Gavurky.“

www.landentwicklung.org

Dedina roka 2023
www.dedinaroka.sk

www.landentwicklung.org

Európska cena obnovy dediny 2008

Motto súťaže: „Budúcnosť cestou spoločenských inovácií“

Počet súťažiacich obcí: 29 z 12 európskych krajín

Víťaz: Sand in Taufers, Južné Tirolsko, Taliansko

Liptovská Teplička: kandidát na víťazstvo a Európska cena obnovy dediny za komplexný, trvalo udržateľný rozvoj dediny mimoriadnej kvality v súlade s mottom súťaže

„Okúzljuje všestranným rozvojom, ktorý sa snaží vyhovieť požiadavkám na poľnohospodárstvo, výstavbu, sociálny, ekonomický a ekologický rozvoj. Príkladným je jednoznačný prechod na biologicko-ekologické hospodárenie na lúkach a pasienkoch už v prvých okamihoch rozvoja obce, čo poukazuje na zodpovedný prístup k zachovaniu aj v európskom meradle jedinečnej kultúrnej krajiny. Vysokou mierou oslovujú aj ďalšie aktivity ako miestne komunikácie obmedzené uvedomelým spôsobom, úspešné turistické iniciatívy, prierezové prístupy k obehu produktov, angažovaná starostlivosť o tradície, mimoriadne inovatívna škola, výrazné otvorenie sa pre moderné informačno-komunikačné médiá prostredníctvom vlastnej miestnej televízie s týždňovým regionálnym programom a v neposlednom rade príkladná spolupráca s rómskou komunitou, ktorá tvorí 25 % miestneho obyvateľstva a ktorú sa obec snaží integrovať, ale nie asimilovať.“

Európska cena obnovy dediny 2006

Motto súťaže: „Zmena ako príležitosť“

Počet súťažiacich obcí: 30 z 11 európskych krajín

Víťaz: Koudum, Friesland, Holansko

Vlachovo: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony

„Cena za to, akým pozoruhodným spôsobom stavia obec svoj rozvoj na spojení stavebno-kultúrnych a krajinárskych kvalít a prijateľného turizmu. Mnohé parciálne projekty ako renovácia kaštieľa či revitalizácia rybníkov sú úspešným znakom tohto snaženia. Odborný dohľad a výrazná občianska angažovanosť sú ďalšími veľkými pozitívami.“

Európska cena obnovy dediny 2004

Motto súťaže: „Cesta k jedinečnosti“

Počet súťažiacich obcí: 32 z 11 európskych krajín

Víťaz: Ummendorf, Sasko-Anhaltsko, Rakúsko

Hrušov: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny

„Ocenenie z dôvodu, že obec je za najťažších geografických a hospodárskych podmienok na najlepšej ceste uchrániť si svoju identitu, vybudovať infraštruktúru, zlepšiť kvalitu života a vybudovať prijateľný turizmus pri uplatňovaní tradičných remesiel a kultúrnych aktivít. Pozoruhodná je aj integrácia Rómov v škole a spoločnosti, ako aj príkladná spolupráca so susednými obcami a združeniami.“

www.landentwicklung.org

Európska cena obnovy dediny 2002

Motto súťaže: „Prekračovanie hraníc“

Počet súťažiacich obcí: 33 z 11 európskych krajín

Víťaz: Grosses Walsertal, Vorarlberg, Rakúsko

Soblahov: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny

„Ocenenie za mimoriadne výkony vzťahujúce sa na rozvoj rekreačného strediska s vysokými ekologickými kvalitami, zlepšovanie infraštruktúry a situácie v oblasti zamestnanosti, zachovávanie národnej kultúry a za milé opatrenia realizované na báze vzorovej kooperácie s krajským mestom a občianskou iniciatívou.“

Dedina roka 2023
www.dedinaroka.sk

Prehľad ocenených obcí

v predchádzajúcich ročníkoch súťaže Dedina roka

1. miesto **Kláštôr pod Znievom** (okres Martin)
2. miesto **Kocurany** (okres Prievidza)
3. miesto **Sedliská** (okres Vranov nad Topľou)

Dedina ako hospodár

Lom nad Rimavicou (okres Brezno)

Dedina ako maľovaná

Blatnica (okres Martin)

Dedina ako klenotnica

Šumiac (okres Brezno)

Beckov (okres Nové Mesto nad Váhom)

Dedina ako pospolitosť

Lúčka (okres Svidník)

Dedina ako partner

Dlhé Klčovo (okres Vranov nad Topľov)

Dedina ako hosťiteľ

Pukanec (okres Levice)

Dedina ako záhrada

Vinosady (okres Pezinok)

Mimoriadna cena

Buzica (okres Košice-okolie)

Cena generálneho partnera

COOP Jednota Slovensko, s. d.

Priepasné (okres Myjava)

Cena Ministerstva životného prostredia SR

Štiavnické Bane (okres Banská Štiavnica)

1. miesto **Papradno** (okres Považská Bystrica)
2. miesto **Svätý Anton** (okres Banská Štiavnica)
3. miesto **Raslavice** (okres Bardejov)

Dedina ako hospodár

Lúky (okres Púchov)

Dedina ako maľovaná

Domaňovce (okres Levoča)

Dedina ako klenotnica

Beluj (okres Banská Štiavnica)

Krivany (okres Sabinov)

Dedina ako pospolitosť

Bolešov (okres Ilava)

Dedina ako partner

Tvrdošovce (okres Nové Zámky)

Dedina ako záhrada

Tvrdošovce (okres Nové Zámky)

Dedina ako hosťiteľ

cena nebola udelená

Mimoriadna cena

Jesenské (okres Levice)

Cena generálneho partnera COOP Jednota

Slovensko, s. d.

Pobedim (okres Nové Mesto nad Váhom)

Cena Slovenskej agentúry životného prostredia

Dohňany (okres Púchov)

-
1. miesto **Oravská Polhora** (okres Námestovo)
 2. miesto **Zemné** (okres Nové Zámky)
 3. miesto **Blatnica** (okres Martin)

Dedina ako hospodár

Spišské Tomášovce (okres Spišská Nová Ves)

Dedina ako maľovaná

Miklušovce (okres Prešov)

Dedina ako klenotnica

Hronsek (okres Banská Bystrica)

Pohorelá (okres Brezno)

Dedina ako pospolitosť

Bolešov (okres Ilava)

Dedina ako pospolitosť

Nižná Voľa (okres Bardejov)

Dedina ako partner

Čirč (okres Stará Ľubovňa)

Nižný Hrušov (okres Vranov nad Topľou)

Dedina ako hosťiteľ

Vinné (okres Michalovce)

Dedina ako záhrada

ocenenie nebolo udelené

Mimoriadna cena

Horný Tisovník (okres Detva)

Cena generálneho partnera COOP Jednota Slovensko, s. d.

Bátovce (okres Levice)

Internetové hlasovanie verejnosti

Čirč (okres Stará Ľubovňa)

-
1. miesto **Spišský Hrhov** (okres Levoča)
 2. miesto **Bošáca** (okres Nové Mesto nad Váhom)
 3. miesto **Kapušany** (okres Prešov)

Dedina ako hospodár

Muránska Dlhá Lúka (okres Revúca)

Dedina ako maľovaná

ocenenie nebolo udelené

Dedina ako klenotnica

Klátova Nová Ves (okres Partizánske)

Lúčky (okres Ružomberok)

Dedina ako pospolitosť

Dúbrava (okres Levoča)

Dedina ako partner

Tuchyňa (okres Ilava)

Dedina ako hosťiteľ

Vyhne (okres Žiar nad Hronom)

Mimoriadna cena

Píla (okres Pezinok)

Internetové hlasovanie verejnosti

Tuchyňa (okres Ilava)

2017

2015

1. miesto **Malé Dvorníky** (okres Dunajská Streda)
2. miesto **Špania Dolina** (okres Banská Bystrica)
3. miesto **Pruské** (okres Ilava)

Dedina ako hospodár

Jablonka (okres Myjava)

Dedina ako maľovaná

Baďan (okres Banská Štiavnica)

Dedina ako klenotnica

Sebechleby (okres Krupina)

Dedina ako pospolitosť

Pavlovce nad Uhom (okres Michalovce)

Dedina ako partner

Šarovce (okres Levice)

Dedina ako hosťiteľ

Blatnica (okres Martin)

Dedina ako záhrada

Bošáca (okres Nové Mesto nad Váhom)

Mimoriadna cena

Kechnec (okres Košice-okolie)

Internetové hlasovanie verejnosti

Dubník (okres Nové Zámky)

1. miesto **Oravská Lesná** (okres Námestovo)
2. miesto **Pruské** (okres Ilava)
3. miesto **Hervartov** (okres Bardejov)

Dedina ako hospodár

Cigeľ (okres Prievidza)

Dedina ako maľovaná

ocenenie nebolo udelené

Dedina ako klenotnica

Heľpa (okres Brezno)

Dedina ako pospolitosť

Bajany (okres Michalovce)

Miklušovce (okres Prešov)

Dedina ako partner

Jasenica (okres Považská Bystrica)

Dedina ako hosťiteľ

Valča (okres Martin)

Dedina ako záhrada

Horný Hričov (okres Žilina)

Mimoriadna cena

Pavlovce nad Uhom (okres Michalovce)

Internetové hlasovanie verejnosti

Heľpa (okres Brezno)

-
1. miesto **Dobrá Niva** (okres Zvolen)
 2. miesto **Prenčov** (okres Banská Štiavnica)
 3. miesto **Mošovce** (okres Turčianske Teplice)

Dedina ako hospodár

Trenčianska Turná (okres Trenčín)

Dedina ako maľovaná

ocenenie nebolo udelené

Dedina ako klenotnica

Malá Tŕňa (okres Trebišov)

Dedina ako pospolitosť

Slovenská Ľupča (okres Banská Bystrica)

Dedina ako partner

Malé Dvorníky (okres Dunajská Streda)

Dedina ako hosťiteľ

ocenenie nebolo udelené

Cena za starostlivosť o zeleň a životné prostredie

Hontianske Moravce (okres Krupina)

Korytárky (okres Detva)

Mimoriadna cena

Pruské (okres Ilava)

Internetové hlasovanie verejnosti

Okoličná na Ostrove (okres Komárno)

Zvláštna cena Slovenskej agentúry pre cestovný ruch

Mošovce (okres Turčianske Teplice)

-
1. miesto **Liptovská Teplička** (okres Poprad)
 2. miesto **Očová** (okres Zvolen)
 3. miesto **Pruské** (okres Ilava)

Dedina ako hospodár

Štrba (okres Poprad)

Dedina ako maľovaná

ocenenie nebolo udelené

Dedina ako klenotnica

Raslavice (okres Bardejov)

Uhrovec (okres Bánovce nad Bebravou)

Dedina ako pospolitosť

Medzibrod (okres Banská Bystrica)

Moravany nad Váhom (okres Piešťany)

Dedina ako partner

Uhrovec (okres Bánovce nad Bebravou)

Dedina ako hosťiteľ

Štrba (okres Poprad)

Cena za starostlivosť o zeleň a životné prostredie

Semerovo (okres Nové Zámky)

Mimoriadna cena

Spišský Hrhov (okres Levoča)

Internetové hlasovanie verejnosti

Medzibrod (okres Banská Bystrica)

2009

2007

1. miesto **Vlachovo** (okres Rožňava)
2. miesto **Čierny Balog** (okres Brezno)
3. miesto **Semerovo** (okres Nové Zámky)

Dedina ako hospodár
Pruské (okres Ilava)

Dedina ako maľovaná
Čečejevce (okres Košice-okolie)

Dedina ako klenotnica
ocenenie nebolo udelené

Dedina ako pospolitosť
Príbelce (okres Veľký Krtíš)

Dedina ako partner
Poproč (okres Košice-okolie)

Dedina ako hostiteľ
Slovenský Grob (okres Pezinok)

Cena za starostlivosť o zeleň a životné prostredie

Suchá nad Parnou (okres Trnava)

Mimoriadna cena
Žalobín (okres Vranov nad Topľou)

Vítaz súťaže Hrušov (okres Veľký Krtíš)

Kandidáti na víťaza

Moravany na Váhom (okres Piešťany)

Rafajovce (okres Vranov nad Topľou)

Smižany (okres Spišská Nová Ves)

Zuberec (okres Tvrdošín)

Dedina ako hospodár
Ostratice (okres Partizánske)

Dedina ako maľovaná
Nižná Boca (okres Liptovský Mikuláš)

Dedina ako klenotnica
Liptovské Sliače (okres Ružomberok)

Dedina ako pospolitosť
Malý Kamenec (okres Trebišov)

Dedina ako partner
Dvorianky (okres Trebišov)

Za starostlivosť o životné prostredie
Turčianska Štiavnička (okres Martin)

Za rozvoj ľudského potenciálu
Lúčka (okres Rožňava)

Za rozvoj kultúrnych tradícií
Rejdová (okres Rožňava)

1. ročník súťaže Dedina roka

Vítaz súťaže Soblahov (okres Trenčín)

Za rozvoj ľudského potenciálu
Brdárka (okres Rožňava)

Za rozvoj kultúrnych tradícií
Bukovce (okres Stropkov)

Za rozvoj ľudského potenciálu
Semerovo (okres Nové Zámky)

Za rozvoj kultúrnych tradícií
Slovenský Grob (okres Pezinok)

Za starostlivosť o životné prostredie
Soblahov (okres Trenčín)

Slávnostné odovzdávanie ocenení

Odovzdávanie ocenení je slávnostným vyvrcholením Dediny roka, je oslavou vidieka a všetkých zúčastnených obcí zapojených do 12. ročníka Dediny roka 2023. „Symbolickú štafetu“ odovzdá obec Kláštor pod Znievom, víťaz predošlého ročníka Dediny roka 2021, súčasnému laureátovi, obci Korňa. Zisk titulu Dedina roka znamená právo prezentovať Slovenskú republiku v súťaži o 18. Európsku cenu obnovy dediny.

Okrem víťaznej obce si počas slávnosti prevezmú ocenenia od vyhlasovateľov, partnerov Dediny roka a generálneho partnera aj zástupcovia ďalších ocenených a zúčastnených obcí.

Samotnému slávnostnému ceremoniálu predchádza prezentácia zúčastnených obcí prostredníctvom propagačných materiálov, domácej tradičnej gastronómie a produktov a tiež remeselných výrobkov z dreva, keramiky, kože, kovu i textilu.

Dôležitou súčasťou tohto podujatia je predovšetkým nadväzovanie nových kontaktov pre vzájomnú spoluprácu a výmenu skúseností zo všetkých oblastí života obcí.

Archívna fotografia z odovzdávania ocenení predchádzajúcich ročníkov ocenenia Dedina roka 2019.

Vyhlasovatelia:

Generálny partner:

Hlavný mediálny partner:

:RÁDIO REGINA[®]

Ocenenie realizované v rámci:

Partnerské organizácie:

VIDIECKY PARLAMENT
NA SLOVENSKU

SPOLOČNOSŤ
PRE ZÁHRADNÚ
A KRAJINNÚ
TVORBU

Mediálni partneri:

OBEČNÉ noviny

roľnícke noviny

PP
ROFI PRESS...

PP Verejná
správa

PP[®] Poradca
podnikateľa

DEDINA ROKA 2023

Vydala: Slovenská agentúra životného prostredia

Zostavili: Mária Mojžišová, Silvia Čiaková, Martina Seemann Litterová, Alexander Králik, Petra Minhulínová

Grafika: Miloslav Hlaváček

Tlač: Alfa, s. r. o.

Rok vydania: 2023

Fotografie: archív SAŽP, hodnotiacej komisie a zúčastnených obcí

www.dedinaroka.sk

www.sazp.sk

Aktivita je realizovaná v rámci národného projektu

Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku.

Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.

